

Motion till riksdagen 2005/06:So559

av Mikael Oscarsson och Erling Wälivaara (kd)

Patientens rätt till information

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att producera ett skriftligt informationsmaterial för kvinnor som överväger abort.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stödsamtal före och efter abort skall vara obligatoriska.

Motivering

Abortlagen (1975:595) stadgar att det är den gravida kvinnan som fattar beslut om abort. Lagen säger också att hon skall erbjudas stödsamtal innan åtgärden utförs (2 §), och att även efter en abort skall stödsamtal erbjudas (8 §). Detsamma gäller vid s.k. avbrytande av havandeskap.

Den grund på vilken en kvinna fattar sitt beslut om en eventuell abort bör inte vila på otillräckliga fakta, eller enbart på de råd en enskild anställd inom hälso- och sjukvården givit. Det är viktigt att samhället bistår kvinnan med de fakta hon behöver, och inte överlåter detta till enskilda personer med risk för att informationen inte blir fullödig eller objektivt framställd. Tyvärr görs i dag många aborter utan att kvinnorna är väl informerade om riskerna och olika alternativ. Informationsbristen kan gälla de medicinska och psykologiska riskerna vid abort eller riskerna med att fullfölja en graviditet. Det kan också gälla det ofödda barnets utveckling eller vilka alternativ som finns till aborten. Inte sällan görs beslutet om abort dessutom under extremt stressade omständigheter.

Sedan september 2004 gäller nya föreskrifter och allmänna råd om abort från Socialstyrelsen, som särskilt uppmanar till att information före en abort skall ges såväl muntligen som skriftligen. Svensk lagstiftning kräver också i övrigt – hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område och lagen (1998:1656) om patientnämndsverksamhet – att ansvariga inom sjukvården ger patienter ”individuellt anpassad information om sitt hälsotillstånd och om de metoder för

Fel! Okänt namn på

undersökning, vård och behandling som finns”. Det är viktigt att även abort blir ett frivilligt och på tillräcklig information grundat val mellan olika alternativ.

Vid abort måste hälso- och sjukvården eftersträva att varje kvinna förstår konsekvenserna av sitt val, för att minimera riskerna att en kvinna först i efterhand får information om exempelvis det ofödda barnets utveckling. Många kvinnor har berättat om förödande psykologiska konsekvenser när de senare blivit gravida och då förstått hur välutvecklat det barn de tidigare aborterat var. Om Socialstyrelsens nya allmänna råd följs, kommer det att minimera risken för en kvinna att välja abort utan att ha all behövlig information för sitt beslut redan i förväg.

Mot denna bakgrund bör Socialstyrelsen få i uppdrag att utarbeta ett nationellt skriftligt informationsmaterial för kvinnor som överväger abort. Detta skulle leda till att alla kvinnor i denna situation får samma grundläggande information och att den inte är vinklad eller otillräcklig för beslutsfattandet. Denna information bör bl.a. innefatta: information om graviditeten, hur olika abortmetoder går till, de medicinska och psykologiska riskerna om kvinnan väljer abort, de medicinska och psykologiska riskerna om kvinnan väljer att fullfölja graviditeten, det ofödda barnets utveckling, alternativ till abort och annan information som är nödvändig för att fatta ett informerat beslut.

Tidigare fanns *obligatoriska* kuratorssamtal såväl före som efter en abort lagstadgade. Detta övergavs genom en lagändring vid mitten av 1990-talet. I och med Socialstyrelsens nya Föreskrifter och allmänna råd om abort är det nödvändigt att obligatoriska samtal återinförs. Detta krävs bl.a. för att slutsatserna i rapporten ”Patientens rätt till information, delaktighet och medinflytande – Läget efter lagändringarna den 1 januari 1999” (publicerad 2003) och övriga bestämmelser från Socialstyrelsen skall kunna efterlevas.

Stockholm den 4 oktober 2005

Mikael Oscarsson (kd)

Erling Wälivaara (kd)